

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียน ในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ทั้งหมด 10 โรงเรียนจำนวน 781 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยองจำนวน 260 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางการกำหนดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) โดยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนผลปรากฏ (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในจังหวัดระยองจำแนกตามขนาด
โรงเรียนและเพศของผู้บริหาร

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	จำนวนครูผู้สอน	จำนวนครูผู้สอน
โรงเรียนขนาดใหญ่		
1. โรงเรียนระยองวิทยาคม ปากน้ำ	57	19
2. โรงเรียนมาตาหุดพันพิทยาคาร	61	20
3. โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา	65	22
4. โรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม	67	22
5. โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา	70	23
6. โรงเรียนวังจันทร์วิทยา	56	19
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ		
7. โรงเรียนระยองวิทยาคม	122	41
8. โรงเรียนวัดป่าประดู่	121	40
9. โรงเรียนบ้านค่าย	67	22
10. โรงเรียนแก่ง “วิทย์สถาวร”	95	32
รวม	781	260

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจาก

แบบสอบถามของ จูติวรรณ ลิพหวนิช, (2550, หน้า 107) ลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า

4 ระดับ โดยแบ่งเป็น มากที่สุด, มาก, น้อย, น้อยที่สุด มีข้อคำถาม 4 ด้าน จำนวน 40 ข้อ

มีรายละเอียดดังนี้

1. ใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ จำนวน 10 ข้อ

2. การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน จำนวน 10 ข้อ

3. การจูงใจด้านแรงคลใจ จำนวน 10 ข้อ
4. การกระตุ้นการใช้ปัญญา จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามคุณภาพผู้เรียน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามาจากมาตรฐานคุณภาพ การศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, หน้า 3-6) และดัดแปลงจากแบบสอบของ พรทิพย์ สระบงกช (2544, หน้า 115-119)

ลักษณะเป็นแบบสอบถาม 8 ด้าน จำนวน 33 ข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ จำนวน 6 ข้อ
2. ผู้เรียนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 ข้อ
3. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ จำนวน 5 ข้อ
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิด

ไปตรงตรงและมีวิสัยทัศน์ จำนวน 4 ข้อ

5. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร จำนวน 5 ข้อ
6. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่าง

ต่อเนื่อง จำนวน 3 ข้อ

7. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี จำนวน 5 ข้อ
8. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา จำนวน 3 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการสร้างแบบสอบถามมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของสถานศึกษาที่ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยม เขต 18 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยน สภาพของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 18

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและ การใช้ภาษา

4. เสนอแบบสอบถามต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุม งานนิพนธ์ เพื่อ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลอง (Try Out) ใช้กับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้แยกออกเป็นการหาความเที่ยงตรง (Validity) การทดสอบหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาแล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจแก้ภาษา เนื้อหาและโครงสร้าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบและสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด แล้วนำปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นต่อไป

ผู้ทรงคุณวุฒิรายนามดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม

ผู้อำนวยการศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหาร
และผู้นำทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ ดร. ถัดดาวลัย เพชรโรจน์

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ ระดับ 9
สำนักทะเบียนและวัดผล

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี

รองศาสตราจารย์ศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหาร
และผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

ดร.ศิริเพ็ญ วิศิษฐ์พิทยา

อาจารย์พิเศษศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหาร
และผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

นายมานิตย์ จันวัน

ผู้อำนวยการ โรงเรียนระยองวิทยาคม

2. การหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น การหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ดำเนินการ โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบใช้กับครูผู้สอน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 แบบสอบถามภาวะผู้นำ เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนทำการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายข้อกับคะแนนเฉลี่ยรวมและได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .29-.77 แล้วทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .95

2.2 แบบสอบถามคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 18 ในจังหวัดระยอง ทำการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายข้อกับคะแนนเฉลี่ยรวม (Item-total Correlation) และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .31-.79 แล้วทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .95

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมผลข้อมูลการวิจัยของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง ในเก็บรวบรวมข้อมูลจากการกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามให้สถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จำนวน 260 คน และได้รับแบบสอบถามมาตรวจความถูกต้องของการตอบคำถามได้จำนวน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน สามารถนำกลับมาทำการวิเคราะห์ ได้แบบสอบถามกลับคืนครบสมบูรณ์ 260 ฉบับ

การจัดกระทำข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป ปรากฏว่าเป็นแบบสอบถามสมบูรณ์จำนวน 260 ฉบับ

2. นำแบบสอบถามทุกฉบับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำแบบสอบถามนั้นมาให้
คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วย
โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

3. ทำการวิเคราะห์ แล้วนำผลการวิเคราะห์ไปแปลผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน
ของการวิจัย

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้โดย
แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะของผู้บริหารโรงเรียนแบบเปลี่ยนสภาพ มีลักษณะเป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณ 4 ระดับ เป็น มาก, มากที่สุด, น้อย, น้อยที่สุด ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์ให้
เลือกตอบและให้คะแนนดังนี้

ตอบในช่อง “มากที่สุด” หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพมากที่สุด มีค่า 4 คะแนน

ตอบในช่อง “มาก” หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพมาก มีค่า 3 คะแนน

ตอบในช่อง “น้อย” หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพน้อย มีค่า 2 คะแนน

ตอบในช่อง “น้อยที่สุด” หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพน้อยที่สุด มีค่า 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน ใช้คะแนนเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนด

เกณฑ์โดยอาศัยแนวทางของ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23 - 24) มีดังนี้

3.51 – 4.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพมากที่สุด

2.51 – 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพมาก

1.51 – 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพน้อยที่สุด

แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตร
ส่วนประมาณค่า 4 ระดับ เป็นมากที่สุด, มาก, น้อย, น้อยที่สุด, ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์ให้เลือกตอบ
และให้คะแนนดังนี้

ตอบในช่อง “มากที่สุด” หมายถึง ผู้เรียนมีคุณภาพมากที่สุด มีค่า 4 คะแนน

ตอบในช่อง “มาก” หมายถึง ผู้เรียนมีคุณภาพมาก มีค่า 3 คะแนน

ตอบในช่อง “น้อย” หมายถึง ผู้เรียนมีคุณภาพน้อย มีค่า 2 คะแนน

ตอบในช่อง “น้อยที่สุด” หมายถึง ผู้เรียนมีคุณภาพน้อยที่สุด มีค่า 1 คะแนน

การแปลความของคะแนน การวิเคราะห์เพื่อทราบว่าคุณภาพระดับใด ใช้คะแนนเฉลี่ย
ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์โดยอาศัยแนวทางของ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง
นิลแก้ว, 2535, หน้า 23 -24) มีดังนี้

3.51 – 4.00 หมายถึง ผู้เรียนมีคุณภาพมากที่สุด

2.51 – 3.50 หมายถึง ผู้เรียนมีคุณภาพมาก

1.51 – 2.50 หมายถึง ผู้เรียนมีคุณภาพน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ผู้เรียนมีคุณภาพน้อยที่สุด

การแปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 แปลความหมาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้ (ประกอบ กรรณสูต, 2534, หน้า 111 อ้างถึงใน สัมฤทธิ์ เพชรสังคุณ, 2539)

มากกว่า 0.90 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก

ค่าระหว่าง ± 0.70 ถึง ± 0.90 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

ค่าระหว่าง ± 0.30 ถึง ± 0.69 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าระหว่าง ± 0.29 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science) โดยเลือกเฉพาะวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับสมมติฐานและนำเสนอข้อมูลดังนี้

1. การหาค่าระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง ตามการรับรู้ของครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและเพศ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าวิกฤติ (t - test)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ (Pearson Product Moment Correlation) และใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)